

Наредба № 3
на БНБ
от 18 април 2018 г.
за условията и реда за откриване на платежни
сметки, за изпълнение на платежни операции
и за използване на платежни инструменти

(Обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 37 от 4 май 2018 г.;
изм. и доп., ДВ, бр. 50 от 2019 г.; доп., ДВ, бр. 38 от 2020 г.;
изм. и доп., бр. 23 от 2021 г.; изм. и доп., бр. 83 от 2022 г.;
изм., ДВ, бр. 49 от 2024 г.)

Глава първа

ПРЕДМЕТ

Чл. 1. С тази наредба се определят:

1. откриването и воденето на платежни сметки;
2. изискванията към изпълнението на платежни операции и коригиращи преводи;
3. изискванията към изпълнението на платежни операции чрез платежни и предплатени карти;
4. изчисляването и прилагането на приемливи такси за услугите по платежна сметка за основни операции;
5. списъкът на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка, функционирането на интернет страници за съпоставяне на таксите, формата и съдържанието на документа с информация за таксите и отчета за таксите;
6. изискванията относно управлението на операционните рискове и рисковете, свързани със сигурността при предоставянето на платежни услуги;
7. изискванията за отчетност на доставчиците на платежни услуги и издателите на електронни пари.
8. (нова – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) редът за освобождаване на доставчик на платежни услуги, обслужващ сметка, от задължението за поддържане на резервен механизъм и от задължението за прилагане на задълбочено установяване на идентичността на клиента.

Глава втора ПЛАТЕЖНИ СМЕТКИ

Общи положения

Чл. 2. (1) Платежна сметка е сметка, водена на името на един или повече ползватели на платежни услуги, използвана за изпълнението на платежни операции.

(2) Плащане от платежни сметки може да се извършва само по нареждане с предварително съгласие на титуляря до размера и при условията, поставени от титуляря на сметката.

(3) Алинея 2 не се прилага при принудително изпълнение по установения със закона рег.

(4) Откриването на платежна сметка се извършва след сключването на рамков договор за предоставяне на платежни услуги между доставчика на платежни услуги и ползвателя на платежни услуги, който да съответства на изискванията на глава четвърта, раздел III от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(5) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) При сключване на рамков договор за предоставяне на платежни услуги или при извършване на еднократна платежна операция, която не е предмет на рамков договор, на място при доставчика на платежни услуги или чрез електронно изявление, електронен документ или електронен подпис, или чрез друга форма без присъствието на ползвателя на платежни услуги доставчикът на платежни услуги прилага мерки за комплексна проверка на ползвателя на платежни услуги при спазване на изискванията на глава втора от Закона за мерките срещу изпирането на пари и правилника за неговото прилагане.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) Доставчикът на платежни услуги може да откаже сключването на договора по ал. 4, без да обосновава причините за това, освен в случаите по чл. 119, ал. 5 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

Предоставяне на информация преди сключване на договор

Чл. 3. (1) Преди сключване на договора по чл. 2, ал. 4 доставчикът на платежни услуги предоставя на ползвателя на платежни услуги предварителната информация по чл. 60 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(2) Предварителната информация по ал. 1 може да се предоставя под формата на общи условия или на проект на рамков договор.

(3) Предоставянето на предварителна информация не поражда задължение за сключване на договор между доставчика на платежни услуги и лицето, на което е предоставена информацията.

Уникален идентификатор на платежна сметка

Чл. 4. (Изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г., в сила от 1 януари 2020 г.) (1) Доставчиците на платежни услуги обозначават водените от тях платежни сметки с международен номер на банкова сметка (*IBAN*) в съответствие с изискванията, определени с наредба на БНБ, когато тези сметки могат да бъдат използвани за изпълнение на платежни операции с кредитен превод или с директен дебит до и от платежна сметка при друг доставчик на платежни услуги.

(2) Доставчик на платежни услуги не може да обозначава водени от него платежни сметки с международен номер на банкова сметка (*IBAN*), съдържащ БАЕ код на друг доставчик на платежни услуги.

Откриване на платежна сметка

Чл. 5. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) (1) Юридическо лице, което желае да открие платежна сметка, предоставя на доставчика на платежни услуги следните документи и информация:

1. единен идентификационен код или код по БУАСТАТ;
2. извлечение от учредителния акт на лицето, което открива сметката, с което се установяват правомощията за разпореждане с неговото имущество;

3. (изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) актуално удостоверение за регистрация на лицето, което открива сметката, с което се удостоверяват лицата, които управляват и представляват титуляря, и техни лични данни по официален документ за самоличност;

4. (изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) пълномощно, ако има такова, с което лицето/лицата, което/които управлява/т и представлява/т титуляря, оправомощава/т друго лице/лица да се разпорежда/т със средствата по сметката от името на титуляря; подписът на упълномощителя трябва да бъде положен в присъствието на лице, оправомощено за това от доставчика на платежни услуги, или да бъде заверен нотариално;

5. (изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) лични данни по официален документ за самоличност и спесимен от подписите на лицата, които имат право да се разпореждат с парите по сметката; подписите на тези лица трябва да са положени в присъствието на оправомощен за това служител на доставчика на платежни услуги или да са заверени нотариално.

(2) Физическо лице, което желае да открие платежна сметка, предоставя на доставчика на платежни услуги следните документи и информация:

1. (изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) лични данни на титуляря на сметката по официален документ за самоличност;

2. пълномощно, ако има такова, с което титулярят оправомощава друго лице/лица да се разпорежда/т с парите по сметката; подписът на упълномощителя трябва да бъде положен в присъствието на лице, оправомощено за това от доставчика на платежни услуги, или да бъде заверен нотариално;

3. (изм. и доп. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) лични данни по официален документ за самоличност и спесимен от подписите на лицата, които имат право да се разпореждат с парите по сметката; подписите на тези лица трябва да са положени в присъствието на упълномощен за това служител на доставчика на платежни услуги или да са заверени нотариално.

(3) Изменения в документите по ал. 1 и 2 имат сила по отношение на доставчика на платежни услуги, при когото се води сметката, само от момента, в който той е бил писмено уведомен за тях от оправомощено лице.

(4) Документите по ал. 1, т. 2 и 3, както и документите за настъпили изменения в тях, могат да не се предоставят от лица, които са вписани в Търговския регистър, освен ако е договорено друго с доставчика на платежни услуги в рамковия договор.

(5) Доставчикът на платежни услуги може да изисква и други документи за откриване и водене на платежна сметка, за което предварително уведомява лицето, което открива сметката.

(6) Доставчикът на платежни услуги, при който се открива сметката, договаря с лицето, на което се открива сметката, начина, по който ще бъде предоставяна отчетна информация за състоянието на сметката.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) При сключване чрез средства за дистанционна комуникация на рамков договор за предоставяне на платежни услуги и съставяне от разстояние на пълномощно по ал. 1, т. 4 и ал. 2, т. 2 може да не се изисква спесимен от подписа на титуляря на сметката и на лицата, които имат право да се разпореждат с парите по сметката, ако платежната сметка е достъпна само за инициране на електронни платежни операции. При съставяне на пълномощно по ал. 1, т. 4 и ал. 2, т. 2 от разстояние се използва квалифициран електронен подпис съгласно изискванията на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги и на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО. При желание за обслужване и разпореждане със сметката чрез инициране на платежни операции на хартиен носител титулярят на сметката предоставя документите и информацията съответно по ал. 1 или ал. 2.

Сметки, водени от банки

Чл. 6. (1) Платежни сметки, водени от банки, се изпълзват за изпълнение на платежни операции и за съхранение на пари.

(2) Банките могат да поддържат и други видове сметки за съхранение на пари, които се обслужват при определени с договор условия.

(3) По сметките по ал. 1 и 2 може да се договаря изискване за поддържане на минимална наличност.

(4) (Отм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.).

(5) Платежните сметки, водени от банки, могат да бъдат:

1. разплащателни сметки – за съхранение на пари, платими на виждане без срок за предизвестие от титуляря до банката, и за изпълнение на платежни операции по внасяне, прехвърляне и теглене на средства;

2. платежни сметки за основни операции – за съхранение на пари в левове и предоставяне на услуги по чл. 118 от Закона за платежните услуги и платежните системи;

3. сметки за електронни пари – за съхранение на електронни пари, до които издателят е осигурил отдалечен достъп за изпълнение на платежни операции;

4. други видове платежни сметки, които се обслужват при определени с договор условия и съгласно действащото законодателство.

(6) Редът и начинът за откриване, водене и закриване на сметки на бюджетните организации, включително ограниченията и условията, при които бюджетни организации могат да имат платежни сметки, както и случаите на служебно откриване и закриване на сметки на бюджетни организации, се определят със съответните указания съгласно чл. 151, ал. 1 и 4 и чл. 154, ал. 20 от Закона за публичните финанси.

Закриване на платежна сметка

Чл. 7. (1) Закриването на платежна сметка се извършва при прекратяване на рамковия договор, на основание на който тя е открита, при спазване изискванията на чл. 63 от Закона за платежните услуги и платежните системи. Закриването на платежна сметка за основни операции се извършва при спазване изискванията на чл. 121 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(2) При закриване на платежна сметка доставчикът на платежни услуги възстановява на титуляря останалите по сметката средства или средствата, неизползвани за платежни операции.

Глава трета

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПЛАТЕЖНИТЕ ОПЕРАЦИИ

Раздел I

Общи положения

Платежно нареждане

Чл. 8. (1) Платежно нареждане е всяко нареждане от платеца или получателя към доставчика на платежни услуги, с което се разпорежда изпълнението на платежна операция.

(2) Платежното нареждане може да бъде дадено писмено на хартиен носител или по електронен път, ако това е договорено между страните.

(3) (В сила от 14 септември 2019 г.) При установяване на идентичността на платеца по чл. 100 от Закона за платежните услуги и платежните системи доставчиците на платежни услуги спазват изискванията на Делегиран регламент (ЕС) 2018/389 на Комисията от 27 ноември 2017 г. за допълнение на Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регулаторните технически стандарти за задълбоченото установяване на идентичността на клиента и общите и сигурни отворени стандарти на комуникация.

(4) Платежните нареждания се изпълняват в тяхната цялост и по хронологичния ред на постъпването им при доставчика на платежни услуги при спазване изискванията на глава пета от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(5) Подуправителят, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, определя с указание примерни формуляри-образци на документите, с които се разпорежда или се дава съгласие за изпълнение на платежните операции.

Изпълнение на платежни нареждания

Чл. 9. (1) При изпълнение на платежно нареждане доставчиците на платежни услуги използват технически средства, които да осигуряват спазването на Закона за платежните услуги и платежните системи.

(2) При подаване на съобщение към платежна система за изпълнение на платежно нареждане доставчикът на платежни услуги въвежда всички данни от платежното нареждане съгласно правилата на съответната платежна система.

(3) Когато платежните сметки на платеца и на получателя са открити при един и същи доставчик на платежни услуги, вальорът на заверяване на платежната сметка на получателя е същият работен ден.

(4) Валута на платежна операция е валутата, в която платецът е наредил или дал съгласието си за извършване на платежната операция.

(5) Всички платежни операции, както и уведомятията по чл. 75, т. 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи се регистрират в хронологичен ред от доставчика на платежни услуги по начин, който позволява сигурно съхраняване и точно възпроизвеждане на информацията и изключва всяка възможност за нейното последващо изменение, и се съхраняват за срок в съответствие с чл. 24, ал. 3 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(6) Доставчикът на платежни услуги на получателя връща в срок до края на работния ден, следващ получаването ѝ, сумата на неизпълнена платежна операция, когато посочената в платежното нареждане платежна сметка на получателя е закрита или не съществува. За възстановяване на сумата доставчикът на платежни услуги на получателя може да удържи такса, съответстваща на действителните му разходи.

(7) Доставчикът на платежни услуги може да откаже изпълнението на платежна операция в случай на ограничения съгласно действащото законодателство, приложимите правила за изпълнение на съответната платежна операция и договорените условия, при които се води сметката.

(8) Ползвателите на платежни услуги, държателите на електронни пари или други заинтересовани лица могат да подават до БНБ жалби за предполагаеми нарушения по чл. 167, ал. 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи, извършени от доставчици на платежни услуги или от издатели на електронни пари. Подуправителят, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, определя с указание реда за подаване и обработване на жалби.

Разполагаема наличност

Чл. 10. (1) (Доп. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Платежното нареждане може да се изпълни само до размера на располагаемата наличност по платежната сметка, до размера на предоставените средства от ползвателя за изпълнение на платежна операция или до размера на договорения кредит, ако има такъв, или при условията на чл. 13 от Закона за потребителския кредит. Не се допускат частични преводи по отделни платежни нареждания.

(2) В случай че условията по ал. 1 не са налице, доставчикът на платежни услуги отказва изпълнението на платежното нареждане, като се прилага чл. 84 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

Раздел II

Коригиращи преводи

Общи положения

Чл. 11. (1) В сроковете по чл. 96 от Закона за платежните услуги и платежните системи доставчикът на платежни услуги на платеца може да поиска от доставчика на платежни услуги на получателя, или доставчикът на платежни услуги на получателя може по своя инициатива, да извърши служебен коригиращ превод при неточно изпълнена платежна операция, когато доставчикът на платежни услуги на получателя е заверил сметка с различен от посочения от платеца в платежното нареждане уникален идентификатор, или е заверил сметката на получателя, но със сума, различна от посочената от платеца в платежното нареждане, или когато доставчикът на платежни услуги на платеца е задължил сметката на платеца със сума, различна от посочената от платеца в платежното нареждане, или при дублирано изпълнение на разрешена платежна операция.

(2) Служебният коригиращ превод е в размер, при който платежната сметка се възстановява в състоянието, в което тя би се намирала без изпълнението на неточно изпълнената операция, но без да надвишава средствата, които са налични или постъпят по сметката в срока по чл. 96, ал. 3 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(3) Служебен коригиращ превод може да се извършва независимо от наличието на ограничения в действащото законодателство или в договора за платежни услуги, доколкото средствата, постъпили в резултат на неточно изпълнено платежно нареждане, не принадлежат на титуляря на сметката.

(4) За извършване на служебен коригиращ превод не се събират такси и комисиони от клиентите.

Отговорност на доставчика на платежни услуги на платеца за неизпълнена или неточно изпълнена платежна операция

Чл. 12. (1) Когато доставчикът на платежни услуги на платеца не е изпълнил или неточно е изпълнил платежна операция, той своевременно възстановява на платеца сумата на неизпълнената или неточно изпълнената платежна операция и, когато е приложимо, възстановява сметката на платеца в състоянието, в което тя би се намирала без изпълнението на неточно изпълнената платежна операция.

(2) В случаите, когато доставчикът на платежни услуги на платеца неточно е изпълнил платежна операция, в резултат на което средствата погрешно са постъпили по сметка с различен от посочения в платежното нареждане уникален идентификатор или е заверена сметката на полу-

чателя със сума, различна от посочената в платежното нареждане, или когато е задължена сметката на платеца със сума, различна от посочената в платежното нареждане, или е дублирано изпълнението на разрешена платежна операция, доставчикът на платежни услуги на платеца има право да поиска служебен коригиращ превод от доставчика на платежни услуги на получателя в срок до 5 работни дни от датата на възстановяване на сумата по ал. 1, но не по-късно от един месец, след като е бил уведомен от платеца или по друг начин за неточно изпълнената платежна операция.

(3) Когато доставчик на платежни услуги по инициране на плащаня носи отговорност в случаите по ал. 2, той може да отправи искане за извършване на служебен коригиращ превод към доставчика на платежни услуги на получателя директно или чрез доставчика на платежни услуги, обслужващ сметката, в срока по ал. 1.

(4) При отказ за извършване на служебен коригиращ превод от доставчика на платежни услуги на получателя той уведомява за това доставчика на платежни услуги на платеца и посочва причините за отказа. В случай че доставчикът на платежни услуги на получателя се съмнява в законосъобразността на искането за служебен коригиращ превод, той може да изиска копие на платежното нареждане, основание за извършване на платежната операция, а в случай на директен дебит – копие на съгласието за директен дебит.

(5) Доставчикът на платежни услуги на получателя, който е одобрил искането по ал. 2, извършва служебен коригиращ превод в срок до 5 работни дни от получаване на искането.

(6) В случай че по сметката на получателя няма достатъчно средства за нейното задължаване със сумата на неточно изпълнената платежна операция или сметката е закрыта, обслужващият получателя доставчик на платежни услуги уведомява доставчика на платежни услуги на платеца. Доставчикът на платежни услуги на получателя може да задължи сметката на получателя, когато по нея има средства, до размера на подлежащата на коригиране сума, но не по-късно от срока по ал. 5. Ако по сметката на получателя няма средства, достатъчни за възстановяване на подлежащата на коригиране сума към последния ден на срока по ал. 5, обслужващият получателя доставчик на платежни услуги извършва служебен коригиращ превод в размер, равен на наличността по сметката към този момент.

Отговорност на доставчика на платежни услуги на получателя за неизпълнена или неточно изпълнена платежна операция

Чл. 13. (1) Когато доставчикът на платежни услуги на получателя не е изпълнил или неточно е изпълнил платежна операция, той незабавно завежда сметката на получателя, посочен в платежното нареждане, със сумата на неизпълнената или неточно изпълнената платежна операция или в

случай на дублирано изпълнение на разрешена платежна операция възстановява сметката на получателя в състоянието, в което тя би се намирала без изпълнението на неточно изпълнената платежна операция.

(2) Когато доставчикът на платежни услуги на получателя е изпълнил неточно платежна операция, като е заверил платежна сметка с различен от посочения в платежното нареждане уникален идентификатор, или е заверил сметката на получателя със сума, различна от посочената в платежното нареждане, или е дублирано изпълнението на разрешена платежна операция, доставчикът на платежни услуги на получателя има право да извърши служебен коригирац превод в срок до 5 работни дни от датата на заверяването, съответно възстановяването по ал. 1.

(3) Доставчикът на платежни услуги на получателя може да задължи сметката на получателя, когато по тази сметка има средства, до размера на подлежащата на коригиране сума, но не по-късно от срока по ал. 2. Ако по сметката на получателя няма средства, достатъчни за възстановяване на подлежащата на коригиране сума към последния ден на срока по ал. 2, обслужващият получателя доставчик на платежни услуги извършва служебен коригирац превод в размер, равен на наличността по сметката към този момент.

Раздел III

Платежни операции с използване на кредитен превод

Изпълнение на кредитен превод в левове

Чл. 14. (1) Кредитният превод е платежна услуга за заверяване на платежна сметка на получателя посредством една или няколко платежни операции, извършвани по платежна сметка на платеца от доставчика на платежни услуги, който води платежната сметка на платеца, въз основа на дадено от платеца нареждане. Платецът и получателят могат да бъдат едно и също лице.

(2) Платецът съставя платежно нареждане за кредитен превод със съдържание съгласно изискванията на чл. 15 и носи отговорност за настъпилите последици от неправилното му съставяне.

Съдържание на платежното нареждане за кредитен превод в левове

Чл. 15. (1) (Изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) Платежното нареждане за кредитен превод в левове съдържа:

1. наименование на доставчика на платежни услуги, до който нареждането се отправя;
2. име (наименование) на наредителя;
3. международен номер на банкова сметка (IBAN) на наредителя;

4. име (наименование) на получателя;
5. международен номер на банкова сметка (*IBAN*) на получателя;
6. сума на платежната операция;
7. валута на платежната операция;
8. дата за изпълнение;
9. основание (информация за получателя);
10. допълнителни пояснения;
11. дата на представяне на платежното нареждане;
12. подпис на нареждателя.

(2) Платежното нареждане за кредитен превод може да съдържа и други данни, включително такива, които са необходими за изпълнение изискванията по други нормативни актове.

(3) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) При изпълнение на кредитен превод между платежни сметки, водени от един и същи доставчик на платежни услуги, платежното нареждане може да съдържа уникален идентификатор на платежна сметка, различен от *IBAN*.

Изпълнение на кредитен превод във валута, различна от лева

Чл. 16. (1) При изпълнение на кредитен превод във валута, различна от лева, платежното нареждане може да съдържа данни, различни от посочените в чл. 15.

(2) Доставчиците на платежни услуги обозначават като отделен вид платежна услуга в тарифите си услугата кредитен превод в евро, попадаща в обхвата на Регламент (ЕС) 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебети в евро и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009, с приложимия за нея вальор за изпълнение, ако доставчикът на платежни услуги предлага тази услуга.

Раздел IV

Платежни операции с използване на директен дебит

Изпълнение на директен дебит в левове

Чл. 17. (1) Директният дебит е платежна услуга по задължаване на платежна сметка на платеца, когато платежната операция се извършва по инициатива на получателя въз основа на дадено от платеца съгласие.

(2) При плащаня чрез директен дебит в левове платецът предварително предоставя своето съгласие пред доставчика на платежни услуги, който води платежната му сметка, а копие от съгласието се изпраща на получателя.

(3) Платецът съставя съгласието за директен дебит със съдържание съгласно изискванията на чл. 18 и носи отговорност за настъпилите последици от неправилното съставяне на съгласието за директен дебит.

(4) За инициране на директен дебит получателят съставя платежно нареждане за директен дебит със съдържание съгласно изискванията на чл. 19 и носи отговорност за настъпилите последици от неправилното му съставяне.

(5) Доставчикът на платежни услуги на получателя приема платежното нареждане за директен дебит и го представя пред доставчика на платежни услуги на платеца, без да проверява основанието за използването на директния дебит.

(6) Преди изпълнение на платежно нареждане за директен дебит доставчикът на платежни услуги на платеца проверява дали:

1. е налице предварително съгласие на платеца за директен дебит по ал. 2;

2. по сметката на платеца има достатъчна разполагаема наличност или разрешен кредит за изпълнението на платежното нареждане за директен дебит;

3. са удовлетворени условията за изпълнение на платежното нареждане за директен дебит, включително дали са получени документите, изисквани за неговото изпълнение, ако е договорено представянето на такива.

(7) Платежно нареждане за директен дебит се изпълнява от доставчика на платежни услуги на платеца в срока по чл. 87, ал. 3 от Закона за платежните услуги и платежните системи, считано от датата, на която са изпълнени условията по ал. 6.

(8) Ако в срок до 5 работни дни от получаване на платежното нареждане за директен дебит не настъпят условията за изпълнението му по ал. 6, доставчикът на платежни услуги на платеца отказва изпълнението на платежното нареждане за директен дебит и информира за това доставчика на платежни услуги на получателя.

Съдържание на съгласието за директен дебит в левове

Чл. 18. (1) Съгласието за директен дебит в левове съдържа:

1. наименование и адрес на доставчика на платежни услуги на платеца, пред който се депозира съгласието;

2. дата на представяне на документа;

3. име (наименование) на платеца;

4. подпис на платеца;

5. (изм – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) международен номер на банкова сметка (*IBAN*) на платеца;

6. име (наименование) на получателя;

7. срок на валидност на съгласието;

8. условия, при които се дава съгласието.

(2) По договореност между платеца и неговия доставчик на платежни услуги съгласието за директен дебит може да съдържа и друга информация.

Съдържание на платежното нареждане за директен дебит в левове

Чл. 19. (1) (Изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) Платежното нареждане за директен дебит в левове съдържа:

1. наименование на доставчика на платежни услуги, до който нареждането се отправя;

2. име (наименование) на наредителя – получател на сумата;

3. международен номер на банкова сметка (*IBAN*) на наредителя – получател на сумата;

4. име (наименование) на платеца;

5. международен номер на банкова сметка (*IBAN*) на платеца;

6. сума на платежната операция;

7. валута на платежната операция;

8. дата на представяне на платежното нареждане;

9. основание (информация за платеца);

10. допълнителни пояснения;

11. дата за изпълнение;

12. подпис на наредителя – получател на сумата.

(2) Платежното нареждане за директен дебит може да съдържа и други данни, включително такива, които са необходими за изпълнение на изискванията по други нормативни актове.

(3) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) При изпълнение на директен дебит между платежни сметки, водени от един и същи доставчик на платежни услуги, съгласието и платежното нареждане могат да съдържат уникален идентификатор на платежна сметка, различен от *IBAN*.

Изпълнение на директен дебит във валута, различна от лева

Чл. 20. (1) При изпълнение на директен дебит във валута, различна от лева, платежното нареждане и съгласието за директен дебит могат да съдържат данни, различни от посочените в чл. 18 и 19.

(2) При изпълнение на директен дебит във валута, различна от лева, доставчиците на платежни услуги могат да следват и друга поредност и процедури по предоставяне на съгласието и изпълнение на директния дебит.

(3) Доставкащите на платежни услуги обозначават като отделен вид платежна услуга в тарифите си услугата директен дебит в евро, попадаща в обхвата на Регламент (ЕС) 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебети в евро и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009, с приложимия за нея вальор за изпълнение, ако доставчикът на платежни услуги предлага тази услуга.

Извършване на плащания с предварително съгласие на титуляря на сметката

Чл. 21. В случай че доставчикът на платежни услуги и получателят са едно и също лице, доставчикът на платежни услуги може да събира по открита при него платежна сметка сума, дължими от титуляря на сметката, въз основа на негово предварително писмено съгласие. Доставчикът на платежни услуги уведомява титуляря за основанието, размера и вальора на събраната от неговата платежна сметка сума.

Раздел V

Платежни операции с използване на наличен паричен превод

Наличен паричен превод

Чл. 22. Наличният паричен превод е платежна услуга, при която средствата се предоставят от платеца, без да са открити платежни сметки на името на платеца или на получателя, с единствена цел прехвърляне на съответната сума на получателя или на друг доставчик на платежни услуги, действащ от името на получателя, и/или когато тези средства се получават от името на получателя и са на негово разположение.

Съдържание на платежното нареждане за наличен паричен превод

Чл. 23. (1) Платежното нареждане за наличен паричен превод в левове съдържа:

1. име (наименование) на платеца;
2. адрес на платеца, включително държава на платеца;
3. уникален идентификатор на платеца или на неговата платежна сметка;
4. име (наименование) на получателя;
5. уникален идентификатор на получателя или на неговата платежна сметка;
6. сума на платежната операция;
7. валута на платежната операция;

8. основание;
9. допълнителни пояснения;
10. дата на представяне на платежното нареждане;
11. подпис на платеца.

(2) Платежното нареждане за наличен паричен превод може да съдържа и други данни, включително такива, които са необходими за изпълнение на изискванията по други нормативни актове.

(3) За изпълнение на наличен паричен превод по чл. 69, ал. 3 от Закона за платежните услуги и платежните системи платецът може да предоставя единствено информация, позволяваща на доставчика на платежни услуги еднозначно да идентифицира получателя и съответното задължение на клиента на получателя, въз основа на договореност между доставчика на платежни услуги и получателя.

Раздел VI

Други приложими изисквания

(Загл. изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.)

Спазване изискванията на правни актове на Европейския съюз

Чл. 24. (Доп. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) При предоставяне на платежни услуги и изпълнение на платежни операции доставчиците на платежни услуги спазват съответно изискванията на:

1. Регламент (ЕС) № 2015/847 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно информацията, придружаваща преводите на средства, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1781/2006;

2. (изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Регламент (ЕС) 2021/1230 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юли 2021 г. относно презграничните плащания в рамките на Съюза;

3. Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебити в евро и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009;

4. Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти;

5. делегираните регламенти и регламентите за изпълнение на Директива (ЕС) 2015/2366 и Директива 2014/92/ЕС;

6. (доп. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.; отм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.);
7. (отм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.);
8. (отм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.);
9. (отм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.);

10. (отм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.);

11. (нова – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) насоките, препоръките и другите мерки, приети от Европейския банков орган (ЕБО), които БНБ е оповестила, че спазва съгласно чл. 16, параграф 3 от Регламент № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган) и е информирала за това доставчиците на платежни услуги, когато те са адресат на съответния акт.

Глава четвърта

ПЛАТЕЖНИ ОПЕРАЦИИ ЧРЕЗ ПЛАТЕЖНИ И ПРЕДПЛАТЕНИ КАРТИ

Раздел I

Общи положения

Платежни карти

Чл. 25. (1) (Изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) Платежната карта е вид персонализиран платежен инструмент (дебитна или кредитна карта), който се използва многократно за идентификация на оправомощения ползвател на платежни услуги и за отдалечен достъп до платежна сметка и/или до предварително договорен кредитен лимит и с който могат да се извършват платежни и справочни операции.

(2) Платежната карта е собственост на доставчика на платежни услуги, издател на картата.

(3) Платежната карта се използва само лично от оправомощения ползвател на платежни услуги.

(4) Доставчикът на платежни услуги, издател на платежната карта, осигурява всяка издадена от него карта да разполага с интегрална схема (чип), която се използва за установяване на автентичността на карта при изпълнение на платежни операции на терминални устройства АТМ и ПОС.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) Платежната карта се издава за определен срок. Името на оправомощения ползвател се поставя върху лицевата ѝ страна. Номерът на картата и датата на изтичане на срока ѝ на валидност могат да бъдат поставени върху картата или да бъдат предоставени от издателя на оправомощения ползвател на платежни услуги по друг начин. Отговорност за персонализацията на картата носи доставчикът на платежни услуги, издател на картата.

(6) Доставчикът на платежни услуги, издател на платежната карта, осигурява за всяка издадена от него карта да са спазени изискванията на чл. 10, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент

и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти.

(7) Доставчикът на платежни услуги, издател на платежната карта, я предоставя на разположение на оправомощения ползвател на платежни услуги в срок не по-дълъг от 10 дни от сключването на рамковия договор за платежна карта.

(8) Издаването на платежна карта се извършва след сключването на рамков договор за предоставяне на платежни услуги между доставчика на платежни услуги и ползвателя на платежни услуги, който да съответства на изискванията на глава четвърта, раздел III от Закона за платежните услуги и платежните системи.

Персонализирани средства за сигурност

Чл. 26. (1) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Персоналният идентификационен номер (по-нататък „ПИН“) на оправомощен ползвател на платежни услуги, свързан с неговата карта, се предоставя от издателя на картата. Издателят предава ПИН на оправомощения ползвател на платежни услуги, като осигурява запазването му в тайна.

(2) Персоналният идентификационен номер е вид персонализирано средство за сигурност и е най-малко четирицифрен.

(3) Ако оправомощеният ползвател на платежни услуги забрави своя ПИН, издателят издава нова платежна карта с нов ПИН в срока по чл. 25, ал. 7 или в същия срок генерира нов ПИН.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Издателят на платежната карта е длъжен да осигури възможност на оправомощения ползвател на платежни услуги да променя своя ПИН с нова цифрова комбинация, известна само на ползвателя.

(5) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) За извършване на електронни платежни операции с платежни карти доставчикът на платежни услуги, издател на платежната карта, може да предоставя на оправомощения ползвател на платежни услуги персонализирани средства за сигурност, различни от ПИН, за осигуряване изпълнението на изискванията на чл. 100 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

Операции чрез платежна карта

Чл. 27. (1) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) Платежна операция, свързана с карта, е услуга, основана на инфраструктурата и търговските правила на платежна картова схема за извършване на платежна операция чрез картови, терминални, телекомуникационни, цифрови или информационно-технологични устройства или софтуер.

(2) (Предишна ал. 1, изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) С платежна карта могат да се извършват и справочни и неплатежни операции.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) Приемането на плащания и изпълнението на платежни операции чрез платежни карти могат да се извършват и от доставчик на платежни услуги, различен от издателя на платежна карта.

Регистриране и съхранение

Чл. 28. Всички операции, извършвани с използване на платежни карти, както и уведомленията по чл. 75, т. 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи се регистрират и съхраняват от издателите съгласно чл. 9, ал. 5.

Раздел II

Операции с платежни карти на терминални устройства ПОС, намиращи се при търговец

Договорни отношения между доставчик на платежни услуги и търговец

Чл. 29. (1) Когато терминалните устройства ПОС се намират при търговец, различен от доставчика на платежни услуги, взаимоотношенията между тях във връзка с услугата по приемане на плащания с платежни карти се уреждат с договор, който осигурява спазването на Закона за платежните услуги и платежните системи и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

(2) Договорът по ал. 1 съдържа най-малко следното:

1. видовете платежни карти, чрез които могат да се извършват платежни операции при търговеца в съответствие с Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти;
2. приложимите процедури и задължения на търговеца при изпълнение на операции с платежни карти, включително процедурите за сигурност;
3. срока и начина на плащане към търговеца от доставчика на платежните услуги.

(3) Изискванията на ал. 1 и 2 се прилагат и за виртуални терминални устройства ПОС.

Отказ за изпълнение на операция с платежна карта

Чл. 30. (1) Търговецът, при който се намира терминалното устройство ПОС, чрез което се извършва плащането, може да откаже използването на платежна карта при:

1. невалидност на платежната карта;

2. несъответствие на подписа върху платежната карта с подписа върху документа за операцията или документа за самоличност или липса на подпис върху платежната карта, ако такъв се изисква за нейната валидност;

3. отказ от страна на държателя да представи документ, потвърждаващ неговата самоличност, или когато търговецът установи, че неоправомощено лице използва платежната карта;

4. невъзможност да се получи потвърждение за извършване на операцията;

5. съмнение за неистинска или подправена платежна карта;

6. предварително предоставена информация от страна на търговеца, че не приема съответната платежна карта съгласно чл. 10, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти;

7. други основания, които не противоречат на действащото законодателство.

(2) Търговецът може да задържи платежна карта от името на издателя в случаите по ал. 1, т. 1, 2, 3 и 5 по реда, посочен в договора по чл. 29.

Раздел III

Изисквания при обработката на операции с платежни карти

Приемане на платежни карти и авторизация на операциите с тях

Чл. 31. (1) Доставчиците на платежни услуги, лицензирани от БНБ, и клоновете на доставчици на платежни услуги, извършващи дейност на територията на страната, осигуряват за всяко терминално устройство АТМ и ПОС, което поддържа финансово, техническа възможност за извършване на операции с всички платежни карти, издадени от доставчици на платежни услуги и клонове на доставчици на платежни услуги, които извършват дейност на територията на страната.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) Операциите с платежни карти се авторизират (одобряват) или отказват след проверка на данни, параметри и характеристики, свързани с платежната карта, оправомощения ползвател на платежни услуги и операцията, като валидност и статус на картата, ПИН код или други персонализирани средства за сигурност (ако се изискват), достъпна наличност, лимити и т.н.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) В режим на онлайн авторизация проверката по ал. 2 се извършва незабавно от авторизационната система на издателя на картата или обслужващия го обработващ субект, след получаването на заявка за авторизация от терминалното устройство, от което се извършва платежната операция.

(4) В режим на офлайн авторизация проверката по ал. 2 се осъществява незабавно от терминалното устройство, без да се прави проверка от авторизационната система на издателя на картата или обслужващия го обработващ субект.

(5) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Авторизационните системи, поддържани от доставчици на платежни услуги, лицензирани от БНБ, и клонове на доставчици на платежни услуги, извършващи дейност на територията на страната, имат директна онлайн връзка със системен оператор на система с окончателност на сетълмента, обработваща платежни операции, свързани с карти, която извършва нетен сетълмент в определен момент в РИНГС.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Системният оператор на система с окончателност на сетълмента, обработваща платежни операции, свързани с карти, която извършва нетен сетълмент в определен момент в РИНГС, пренасочва авторизационните съобщения на платежни операции, свързани с платежна карта, между съответните доставчици на платежни услуги, лицензирани от БНБ, и клонове на доставчици на платежни услуги, извършващи дейност на територията на страната.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Терминалните устройства АТМ и ПОС на територията на страната, поддържани финансово от доставчици на платежни услуги, лицензирани от БНБ, и клонове на доставчици на платежни услуги, извършващи дейност на територията на страната, имат директна или индиректна онлайн връзка със системен оператор на система с окончателност на сетълмента, обработваща платежни операции, свързани с карти, която извършва нетен сетълмент в определен момент в РИНГС.

(8) Доставчиците на платежни услуги, лицензирани от БНБ, и клоновете на доставчици на платежни услуги, извършващи дейност на територията на страната, осигуряват за всяко терминално устройство АТМ и ПОС, което поддържат финансово, техническа възможност за извършване на операции с платежни карти с интегрална схема (чип).

Валъор на платежни операции в левове, свързани с платежни карти

(Загл. изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.)

Чл. 32. (1) (Отм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.)

(2) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Валъорът на задължаване на платежната сметка на платеца или на предварително определения кредитен лимит при платежни операции по чл. 148а, ал. 1 от Закона за платежните услуги и пла-

межните системи е работният ден, в който сметката на доставчика на платежни услуги издател е задължена със сумата по платежната операция.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Вальорът на заверяване на платежната сметка на получателя при платежни операции по чл. 148а, ал. 1 от Закона за платежните услуги и платежните системи е не по-късно от работния ден, в който сметката на доставчика на платежни услуги, приемащ плащания с карти, е заверена със сумата по платежната операция.

Раздел IV

Изпълнение на операции с предплатени карти

Предплатени карти

Чл. 33. (1) Предплатената карта е вид персонализиран платежен инструмент, върху който се съхраняват електронни пари или който осигурява отдалечен достъп до сметка за електронни пари, и с който се извършват платежни операции.

(2) Издаването на предплатена карта, включително в случаите, когато името на оправомощения ползвател не е изписано на лицевата ѝ страна, се извършва след сключването на договор по чл. 35, ал. 3 от Закона за платежните услуги и платежните системи, при спазване на операционните лимити на съответната платежна картова схема, в рамките на която е издадена картата, и в съответствие с изискванията на Закона за мерките срещу изпирането на пари.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.)

(4) (Изм. – ДВ, бр. 50 от 2019 г.; отм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.)

(5) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) За предплатените карти се прилагат съответно чл. 25, ал. 2 – 7, чл. 26 – 29, чл. 30, ал. 1, т. 1, 4, 5, 6 и 7 и ал. 2, чл. 31 и 32. За операции с предплатена карта, върху лицевата страна на която е изписано името на оправомощения ползвател, се прилагат съответно и чл. 30, ал. 1, т. 2 и 3.

Глава пета

ПЛАТЕЖНА СМЕТКА ЗА ОСНОВНИ ОПЕРАЦИИ

Общи положения

Чл. 34. Платежна сметка за основни операции е платежна сметка, водена в български левове, по която на потребители се предоставят услугите по чл. 118 от Закона за платежните услуги и платежните системи. Услугите по платежна сметка за основни операции, изброени в приложение № 1, се предоставят на потребителите безплатно или срещу приемливи такси независимо от броя платежни операции, извършени от сметката.

Изчисляване на среден размер на таксите

Чл. 35. (1) Банките, лицензирани от БНБ, и клоновете на банки, осъществяващи дейност на територията на страната, които предоставят платежни услуги на потребители, предоставят на БНБ в срок до 31 януари на текущата година информация за размера на начисляваните такси към 31 декември на предходната календарна година, събирани от потребители за всяка от услугите по приложение № 1 по разплащателни сметки. Когато банка начислява различни по размер такси за услуга по приложение № 1, тя предоставя на БНБ средноаритметична стойност на размера на тези такси.

(2) На база предоставената информация по ал. 1 БНБ изчислява и публикува на интернет страницата си веднъж годишно до края на февруари на текущата година средния размер на таксите, начислявани от банките на потребители за услугите по приложение № 1, по разплащателни сметки.

(3) Средният размер на таксите по ал. 2 се определя като средноаритметична стойност на размера на таксите по ал. 1 за всяка от услугите по приложение № 1. Когато десет или повече банки предлагат някоя от услугите по приложение № 1 по разплащателни сметки на потребители без такса, тази услуга се определя като безплатна в публикувания от БНБ среден размер на таксите. Когато някоя от услугите по приложение № 1 се предлага от десет или повече банки по разплащателни сметки на потребители без такса до определен праг, тази услуга се определя като безплатна в публикувания от БНБ среден размер на таксите до изчисления среден размер на този праг.

Такси по платежна сметка за основни операции

Чл. 36. (1) Банките предлагат безплатно или срещу приемливи такси услугите по приложение № 1 не по-късно от 1 юни на текущата година.

(2) Размерът на приемливите такси следва да бъде по-нисък едновременно от средния размер, публикуван от БНБ по чл. 35, ал. 2, за всяка от услугите по приложение № 1 и от най-ниския размер на таксите, прилагани по тарифа за съответните услуги, предоставяни по разплащателни сметки.

(3) При промяна в размера на таксите за услугите по платежна сметка за основни операции, изброени в приложение № 1, банките уведомяват потребителите по реда и в сроковете по чл. 62 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(4) По платежна сметка за основни операции банките предлагат услугите, изброени в приложение № 1, ако ги предоставят на потребители по платежни сметки, различни от сметките за основни операции.

(5) По платежна сметка за основни операции могат да се предоставят и услуги, различни от изброените в приложение № 1, за които настоящият член не се прилага.

Информация за платежна сметка за основни операции

Чл. 37. (1) Банките, които предоставят платежни сметки за основни операции, предприемат необходимите мерки за повишаване на обществената осведоменост относно възможността за ползване на платежни сметки за основни операции.

(2) Мерките по ал. 1 включват най-малко предоставяне на разположение по всяко време на информационна брошура относно платежната сметка за основни операции и приложимите такси за услугите по нея със съдържание съгласно приложение № 2.

(3) Информационната брошура се предоставя на хартиен носител в помещенията на банките, до които потребителите имат достъп, и в електронна форма чрез интернет страниците на банките.

(4) В информационната брошура банките могат да включат и информация относно други предлагани услуги по платежната сметка за основни операции освен тези по приложение № 1, ако това не засяга ясно и точно представяне на информацията.

Глава шеста

ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ЗА СЪПОСТАВЯНЕ НА ТАКСИТЕ, ДОКУМЕНТ С ИНФОРМАЦИЯ ЗА ТАКСИТЕ И ОТЧЕТ ЗА ТАКСИТЕ

Списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка

Чл. 38. (1) Българската народна банка приема и публикува национален списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка, съгласно приложение № 3, който съдържа национални, и където е приложимо, стандартизирани на равнището на Европейския съюз термини съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2018/32 на Комисията от 28 септември 2017 г. за допълване на Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно регулаторните технически стандарти за стандартизираната на равнището на Съюза терминология за най-представителните услуги, свързани с платежна сметка.

(2) Списъкът по ал. 1 се преразглежда и при необходимост се актуализира не по-рано от четири години след публикуването му.

Документ с информация за таксите и речник

Чл. 39. (1) В гостатъчен срок преди потребителят да бъде обвързан с договор за пламежна сметка, доставчикът на пламежни услуги му предоставя на хартиен или друг дълготраен носител документ с информация за таксите в съответствие с чл. 103 от Закона за пламежните услуги и пламежните системи.

(2) Документът с информация за таксите по ал. 1 съдържа таксите за предлаганите услуги от списъка по чл. 38, ал. 1, отговаря на изискванията на чл. 103, ал. 2 и 3 от Закона за пламежните услуги и пламежните системи и се изготвя съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/34 на Комисията от 28 септември 2017 г. за определяне на техническите стандарти за изпълнение относно стандартизирания формат на представяне на документа с информация за таксите и неговия общ символ съгласно Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета.

(3) Когато доставчик на пламежни услуги начислява различни такси за дадена услуга в зависимост от канала на поискване, използване или предоставяне, както и при различни случаи на начисляване на такса за предоставянето на услугата, или в зависимост от това, дали за една и съща услуга е изпълнено конкретно условие, доставчикът на пламежни услуги предоставя информация за таксите за всеки случай, канал или условие за тяхното начисляване в съответствие с чл. 7, параграфи 4 и 5 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/34 на Комисията от 28 септември 2017 г. за определяне на техническите стандарти за изпълнение относно стандартизирания формат на представяне на документа с информация за таксите и неговия общ символ съгласно Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета.

(4) В срока по ал. 1 и при поискване доставчиците на пламежни услуги предоставят на потребителите речник, който включва най-малко стандартизираните термини от списъка по чл. 38, ал. 1 и техните определения.

(5) Подуправителят, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, издава указание за съставянето на документа с информация за таксите по ал. 1 във връзка с прилагането на Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/34 на Комисията от 28 септември 2017 г. за определяне на техническите стандарти за изпълнение относно стандартизирания формат на представяне на документа с информация за таксите и неговия общ символ съгласно Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета.

Отчет за таксите

Чл. 40. (1) Доставчиците на платежни услуги осигуряват при поискване на потребителите безплатно най-малко веднъж годишно отчет за таксите в съответствие с чл. 106 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(2) Отчетът за таксите съдържа информацията и отговаря на изискванията по чл. 107, ал. 1 и 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи и се изготвя съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/33 на Комисията от 28 септември 2017 г. за определяне на техническите стандарти за изпълнение относно стандартизирания формат на представяне на отчета за таксите и неговия общ символ съгласно Директива 2014/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета. Където е приложимо, доставчиците на платежни услуги използват в отчета стандартизираните термини от списъка по чл. 38, ал. 1.

Интернет страница за съпоставяне на такси, поддържана от БНБ

Чл. 41. (1) Българската народна банка поддържа интернет страница за съпоставяне на таксите, налагани от доставчиците на платежни услуги за предоставяне на услугите, включени в списъка по чл. 38, ал. 1, на всички доставчици на платежни услуги, лицензирани от БНБ, и клоновете на доставчици на платежни услуги, осъществяващи дейност на територията на страната и предлагащи платежни услуги на потребители.

(2) Достъпът до интернет страницата по ал. 1 е безплатен.

(3) На интернет страницата по ал. 1 се представя информация за цените на услугите (оферти), включени в списъка по чл. 38, ал. 1, съобразно приложимите тарифи за таксите и комисионите на доставчиците на платежни услуги.

Съдържание на интернет страницата за съпоставяне на такси, поддържана от БНБ

Чл. 42. Интернет страницата по чл. 41, ал. 1 отговаря на изискванията на чл. 109, ал. 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи и предоставя на разположение на потребителите най-малко следната информация:

1. наименование на доставчика на платежни услуги;
2. информация за цената на всяка от услугите, включени в списъка по чл. 38, ал. 1, предлагани от доставчика на платежни услуги, включително чрез използване на търговски наименования, ако те се явяват допълнение към услугите в списъка по чл. 38, ал. 1 и служат като вторично наименование на тези услуги;

3. валута за всяка от услугите, включени в списъка по чл. 38, ал. 1, предлагани от доставчика на платежни услуги;

4. дата на последна актуализация на интернет страницата по чл. 41, ал. 1.

Подаване на информация от доставчиците на платежни услуги

Чл. 43. (1) За интернет страницата по чл. 41, ал. 1 доставчиците на платежни услуги подават в БНБ информация за цената на всяка от услугите, включени в списъка по чл. 38, ал. 1, които те предлагат на потребители.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя при всяка промяна на таксите, комисионите и лихвените проценти на услугите по чл. 38, ал. 1 не по-рано от седем работни дни и не по-късно от два работни дни преди влизане в сила на промяната.

(3) Българската народна банка актуализира информацията на интернет страницата по чл. 41, ал. 1 на датата на влизане в сила на съответната промяна при доставчика на платежни услуги, като се посочва времето на последната актуализация.

(4) Доставчиците на платежни услуги осигуряват, че информацията по ал. 1 съответства на информацията, съдържаща се в тарифите за таксите и комисионите на доставчиците на платежни услуги за същите услуги.

(5) Доставчиците на платежни услуги носят отговорност за верността, пълнотата и своевременното подаване на информацията по ал. 1 и коригират установени неточности.

(6) При установяване на публикувана неточна информация на интернет страницата по чл. 41, ал. 1 съответният доставчик на платежни услуги подава в БНБ коригирана информация в срок до два работни дни.

(7) Потребителите могат да уведомяват БНБ при установяване на публикувана неточна информация на интернет страницата по чл. 41, ал. 1.

(8) Подуправителят, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, определя с указание съдържанието на подаваната от доставчиците на платежни услуги информация за целовете на интернет страницата по чл. 41, ал. 1.

Други интернет страници за съпоставяне на такси

Чл. 44. (1) Българската народна банка предоставя информация на интернет страницата си относно наличните други интернет страници за съпоставяне на такси, които отговарят на условията на чл. 109, ал. 1 и 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(2) Лице, което желае да поддържа интернет страница по ал. 1, уведомява писмено за това БНБ, като предоставя информация относно наименованието, седалището и адреса на управление на лицето и документи и

информация, удостоверяващи изпълнението на чл. 109, ал. 1 и 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(3) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) Лицата по ал. 2 осигуряват самостоятелно събиране на информацията за таксите, налагани от доставчиците на платежни услуги за предоставяне на услугите, включени в списъка по чл. 38, ал. 1, както и на друга приложима информация.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) Българската народна банка извършва проучване за съответствие на предоставената информация и документи по ал. 2 с изискванията на чл. 109, ал. 1 и 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) За установяване изпълнението на изискванията на чл. 109, ал. 1 и 2 от Закона за платежните услуги и платежните системи БНБ може да изиска от лицето да предостави допълнителна информация и документи.

Глава седма

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ДОСТАВЧИЦИТЕ НА ПЛАТЕЖНИ УСЛУГИ ОТНОСНО УПРАВЛЕНИЕТО НА ОПЕРАЦИОННИТЕ РИСКОВЕ И РИСКОВЕТЕ, СВЪРЗАНИ СЪС СИГУРНОСТТА

Раздел I

Управление на операционните рискове и рисковете, свързани със сигурността

Мерки за сигурност спрямо операционните рискове и рисковете, свързани със сигурността

Чл. 45. (1) Доставчиците на платежни услуги създават и прилагат подходящи мерки за сигурност спрямо операционните рискове и рисковете, свързани със сигурността, които са съобразени с естеството, обхвата и сложността на платежните услуги, които те предоставят или възнамеряват да предоставят.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) По отношение на мерките по ал. 1 доставчиците на платежни услуги прилагат Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2019/04 относно управление на риска в областта на ИКТ и сигурността.

Оценка на операционните рискове и на рисковете, свързани със сигурността

Чл. 46. (Доп. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Доставчиците на платежни услуги извършват и предоставят на БНБ, по електронен път чрез информационна система, актуализирана и цялостна оценка на операционните рискове и

на рисковете, свързани със сигурността, във връзка с предоставяните от тях платежни услуги, както и на адекватността на мерките за ограничаване и контролните механизми, прилагани от тях спрямо тези рискове, веднъж годишно, в срок до 31 март.

Раздел II

Уведомяване за значими операционни или свързани със сигурността инциденти

Класифициране на инциденти

Чл. 47. (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Операционен или свързан със сигурността инцидент е единично събитие или поредица от свързани събития, които не са планирани от доставчика на платежни услуги и които имат или вероятно ще окажат неблагоприятно въздействие върху целостта, достъпността, поверителността и/или автентичността на предоставянето на платежни услуги.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Целостта, достъпността, поверителността и автентичността по ал. 1 имат значението, посочено в Преразгледани насоки на ЕБО (ЕВА/GL/2021/03) относно докладването на значими инциденти съгласно ДПУ2 (Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2021/03).

(3) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Доставчиците на платежни услуги класифицират като значими операционните или свързаните със сигурността инциденти, като използват критериите и методологията съгласно насока 1 от Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2021/03.

Процес на уведомяване

Чл. 48. (1) В случай на значим операционен или свързан със сигурността инцидент доставчик на платежни услуги, лицензиран от БНБ, уведомява незабавно БНБ за това.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Доставчикът на платежни услуги следва процеса на уведомяване, предоставяйки на БНБ първоначален, междинен и окончателен доклад за инцидента съгласно насока 2 от Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2021/03.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Доставчикът на платежни услуги попълва докладите по ал. 2, като използва формите и указанията за попълването им в съответствие с приложението към Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2021/03.

(4) Доставчикът на платежни услуги представя на БНБ всяка относима информация относно докладвания инцидент чрез представянето на допълнителни документи и информация към докладите по ал. 2.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Докладите по ал. 2 се предоставят по електронен път чрез информационна система.

Делегирани и консолидирани доклади

Чл. 49. (1) Доставчиците на платежни услуги могат да възложат задълженията си за докладване на инциденти по чл. 48, ал. 1 на трето лице.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Ако доставчик на платежни услуги желае да възложи на трето лице задълженията си за докладване на инциденти, той предварително уведомява БНБ за това и предоставя документи и информация, доказващи изпълнението на условията за делегиране, предвидени в насока 3.1 от Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2021/03.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Доставчик на платежни услуги оттегля възлагането, ако БНБ счете, че споразумението за възлагане на дейност на външен изпълнител не отговаря на изискванията съгласно насока 3.1, буква „б“ от Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2021/03.

(4) Доставчиците на платежни услуги предварително уведомяват БНБ, ако желаят да възложат на трето лице да изпълнява задълженията за докладване в консолидиран вид – чрез представяне на един доклад, отнасящ се до няколко доставчици на платежни услуги, които са засегнати от същия значим операционен или свързан със сигурността инцидент.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) В случаите по ал. 4 доставчиците на платежни услуги осигуряват, че са изпълнени условията за консолидирано докладване, предвидени в насока 3.2 от Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2021/03.

(6) Ако доставчик на платежни услуги възнамерява да оттегли възлагането на задълженията си за докладване, той е длъжен да уведоми БНБ за това в 30-дневен срок преди оттеглянето.

(7) Доставчиците на платежни услуги уведомяват незабавно БНБ за всяко съществено обстоятелство относно третото лице, на което са възложили задълженията за докладване на инциденти, и способността му да изпълнява задълженията за докладване.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Доставчиците на платежни услуги са длъжни да изпълнят задълженията си за докладване в случаите, когато третото лице, на което са възложили задълженията за докладване, не успее да уведоми БНБ за значим операционен или свързан със сигурността инцидент в съответствие с чл. 99 от Закона за платежните услуги и платежните системи, тази наредба и Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2021/03.

(9) Доставчиците на платежни услуги вземат необходимите мерки, за да гарантират, че един инцидент не е докладван два пъти.

Операционна политика и политика по сигурността

Чл. 50. (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.) Доставчиците на платежни услуги осигуряват операционната им политика и политиката им по сигурността ясно да определят всички задължения за докладване на инциденти съгласно Закона за платежните услуги и платежните системи, тази наредба и Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2021/03.

Глава осма

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОТЧЕТНОСТ НА ДОСТАВЧИЦИТЕ НА ПЛАТЕЖНИ УСЛУГИ И ИЗДАТЕЛИТЕ НА ЕЛЕКТРОННИ ПАРИ

Отчетност на доставчиците на платежни услуги и издателите на електронни пари

Чл. 51. (1) Доставчиците на платежни услуги предоставят на БНБ за нуждите на платежния надзор отчет за предоставените от тях платежни услуги за всяко тримесечие на календарната година. Отчетът се предоставя в управление „Банково“ на БНБ до края на месеца, следващ отчетния тримесечен период.

(2) Издателите на електронни пари предоставят на БНБ за нуждите на платежния надзор отчет за издадените, разпространените и изкупените обратно от тях електронни пари за всяко тримесечие на календарната година. Отчетът се предоставя в управление „Банково“ на БНБ до края на месеца, следващ отчетния тримесечен период. Издателите на електронни пари, които предоставят и платежни услуги, представят на БНБ отчета по ал. 1 за тези услуги.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Доставчиците на платежни услуги, лицензирани от БНБ, и доставчиците на платежни услуги, лицензирани в други държави – членки на ЕС, извършващи дейност на територията на Република България чрез клон, предоставят на БНБ на тримесечна и шестмесечна база отчет за предоставените от тях платежни услуги във връзка с изискванията на Регламент (ЕС) 1409/2013 на Европейската централна банка от 28 ноември 2013 г. относно статистика на плащанията. Отчетът на тримесечна база се предоставя в управление „Банково“ на БНБ до края на месеца, следващ отчетния тримесечен период, а отчетът на шестмесечна база се предоставя до края на втория месец, следващ отчетния шестмесечен период.

(4) Подуправителят, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, определя с указание формата и съдържанието на отчетите по ал. 1–3.

**Предоставяне на статистически данни за измами,
свързани с плащанията**

(Нов – ДВ, бр. 50 от 2019 г.)

Чл. 52. (Нов – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 38 от 2020 г., изм. – ДВ, бр. 49 от 2024 г.) Доставчиците на платежни услуги, лицензирани от БНБ, и доставчиците на платежни услуги, лицензирани в други държави – членки на ЕС, и извършващи дейност на територията на Република България чрез клон, предоставят на БНБ статистически данни за измамите, свързани с плащанията, съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1409/2013 на Европейската централна банка от 28 ноември 2013 г. относно статистика на плащанията.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 49 от 2024 г.) Данните по ал. 1 се предоставят в управление „Банково“ на БНБ с отчета на шестмесечна база по чл. 51, ал. 3.

Ред за предоставяне на отчетността

(Нов – ДВ, бр. 23 от 2021 г.)

Чл. 52а. (Нов – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) (1) Отчетите по чл. 51 и 52 се предоставят по електронен път чрез информационна система.

(2) Българската народна банка извършва контрол върху предоставената отчетност, както следва:

1. формален контрол – автоматизиран контрол за задължително попълване на изискваните в отчетните форми полета, спазване на форматите, както и спазване на предварително определена зависимост между различни полета в отчетните форми;

2. логически контрол – контрол за смисъла на предоставената отчетност, който представлява оценка и анализ на данните, както и съпоставка с други данни, налични в БНБ.

(3) Отчетите по чл. 51 и 52 се считат за предоставени на БНБ след успешното преминаване на контрола по ал. 2.

(4) Доставчиците на платежни услуги и издателите на електронни пари коригират вече предоставени отчети в срок до 14 дни от уведомяването им за необходимостта от корекция.

(5) Подуправителят, ръководещ управление „Банково“ на БНБ, определя с указание реда за подаване и корекция на отчетите по чл. 51 и 52.

Глава девета

ОБЩИ И СИГУРНИ ОТВОРЕНИ СТАНДАРТИ ЗА КОМУНИКАЦИЯ. ЗАДЪЛБОЧЕНО УСТАНОВЯВАНЕ НА ИДЕНТИЧНОСТТА НА ПЛАТЕЦА

(Нова – ДВ, бр. 50 от 2019 г.)

Общи задължения за интерфейсите за достъп

Чл. 53. (Нов – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) (1) Доставчиците на платежни услуги, обслужващи сметка, които предлагат на даден платец платежна сметка, която е достъпна онлайн, трябва да разполагат с поне един интерфейс, който отговаря на изискванията на член 30 от Делегиран регламент (ЕС) 2018/389 на Комисията от 27 ноември 2017 г. за допълнение на Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регулаторните технически стандарти за задълбоченото установяване на идентичността на клиента и общите и сигурни отворени стандарти на комуникация (Регламент (ЕС) 2018/389).

(2) Доставчиците на платежни услуги, обслужващи сметка, изпълняват изискването на ал. 1, като въведат специален интерфейс или като позволяват на доставчиците на платежни услуги, посочени в член 30, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/389, да използват интерфейсите, предназначени за установяване на идентичността и за комуникация с ползвателите на платежни услуги, предоставяни от доставчика на платежни услуги, обслужващ сметка.

Изисквания към специалния интерфейс

Чл. 54. (Нов – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) (1) Специалният интерфейс, който е въведен от доставчиците на платежни услуги, обслужващи сметка, следва да отговаря на изискванията на член 30 и член 32 от Регламент (ЕС) 2018/389.

(2) Доставчиците на платежни услуги, обслужващи сметка, които са въвели специален интерфейс, разработват и прилагат стратегия и планове за извънредни мерки, които включват и поддържането на резервен механизъм, в случай че интерфейсът не работи в съответствие с изискванията на член 32 от Регламент (ЕС) 2018/389.

(3) Доставчиците на платежни услуги, обслужващи сметка, които са въвели специален интерфейс, осигуряват, че резервният механизъм по ал. 2 позволява на доставчиците на платежни услуги, посочени в член 30, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/389, да използват интерфейсите на разположение на ползвателите на платежни услуги за установяване на идентичността и за комуникация със своя доставчик на платежни услуги, обслужващ сметка, до момента на възстановяването на специалния интерфейс

до нивото на достъпност и функциониране съгласно член 32 от Регламент (ЕС) 2018/389.

(4) (Нова – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) Доставчиците на платежни услуги, обслужващи сметка, които са въвели специален интерфейс, публикуват на своята интернет страница статистически данни в съответствие с чл. 32, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2018/389 и насоки 2.2 и 2.3 от Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2018/07 относно условията за възползване от освобождаване от задължението за създаване на резервен механизъм съгласно член 33, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2018/389 (Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2018/07) до 15-о число на месеца, следващ тримесечния период, за който се отнасят данните.

Освобождаване от изискването за създаване на резервен механизъм

Чл. 55. (Нов – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) (1) Българската народна банка след консултация с ЕБО може да освободи лицензиран от БНБ доставчик на платежни услуги, обслужващ сметка, който е избрал да въведе специален интерфейс, от задължението за създаване на резервен механизъм по чл. 54, в случай че въведеният специален интерфейс отговаря на изискванията на член 33, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2018/389.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.) За освобождаване по ал. 1 доставчикът на платежни услуги, обслужващ сметка, подава писмено до БНБ заявление, към което прилага документи и информация съгласно насоки 2–8 от Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2018/07.

(3) В случай че доставчикът на платежни услуги по ал. 2 принадлежи към група с дъщерни предприятия в различни държави членки и възнамерява да използва общ за групата специален интерфейс, той изрично посочва тези обстоятелства в заявлението, както и посочва останалите членове на групата, които възнамеряват да използват същия интерфейс.

(4) В срок до два месеца от получаването на заявлението по ал. 2 БНБ извършва проучване за съответствие на представените документи и информация с изискванията за освобождаване.

(5) Когато при извършване на проучването по ал. 4 БНБ установи, че заявлението е непълно, БНБ изисква от заявителя да представи в срок, не по-дълъг от един месец, необходимите документи и информация.

(6) В срок до два месеца от получаването на всички необходими документи и информация БНБ инициира консултация с ЕБО по реда на насока 9.1 от Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2018/07 в случаите, когато възнамерява да освободи заявителя или отказва да освободи заявителя от задължението за създаване на резервен механизъм.

(7) Българската народна банка освобождава заявителя от задължението за създаване на резервен механизъм в срок от един месец от получаване на

коментарите на ЕБО, но не по-късно от два месеца от датата, на която е унифицирана консултацията с ЕБО по ал. 6.

(8) Българската народна банка освобождава лицензиран от БНБ доставчик на платежни услуги, обслужващ сметка, който е избрал да въведе специален интерфейс, от задължението за създаване на резервен механизъм, когато заявителят е предоставил всички изисквани сведения и документи съгласно Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2018/07 и ако по преценка на БНБ специалният интерфейс, въведен от заявителя, отговаря на изискванията на член 33, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2018/389.

(9) Българската народна банка отказва да освободи лицензиран от БНБ доставчик на платежни услуги, обслужващ сметка, който е избрал да въведе специален интерфейс, от задължението за създаване на резервен механизъм, когато:

1. заявителят не е предоставил всички изисквани сведения и документи съгласно Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2018/07;

2. предоставените документи съдържат непълна, противоречива или невярна информация, или

3. по преценка на БНБ заявителят не отговаря на условията по член 33, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2018/389.

(10) Българската народна банка уведомява ЕБО за всеки отказ да освободи лицензиран от БНБ доставчик на платежни услуги, обслужващ сметка, който е избрал да въведе специален интерфейс, от задължението за създаване на резервен механизъм по реда на насока 9.3 от Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2018/07.

(11) Българската народна банка отнема освобождаването в случаите по член 33, параграф 7 от Регламент (ЕС) 2018/389.

Задълбочено установяване на идентичността на клиента

Чл. 56. (Нов – ДВ, бр. 50 от 2019 г.) (1) Доставчиците на платежни услуги прилагат задълбочено установяване на идентичността на платеца в случаите по чл. 100 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС) при спазване на мерките за сигурност в съответствие с изискванията на глава втора от Регламент (ЕС) 2018/389.

(2) Доставчиците на платежни услуги може да не прилагат задълбочено установяване на идентичността на платеца в случаите и при условията на членове 10–20 от Регламент (ЕС) 2018/389.

(3) Доставчиците на платежни услуги по ал. 2 уведомяват писмено БНБ, преди да започнат да прилагат някое от изключенията по членове 10–20 от Регламент (ЕС) 2018/389, като посочват за коя от предлаганите платежни услуги ще се отнася то. Доставчиците на платежни услуги уведомяват писмено БНБ за всяка промяна при прилагането на изключенията по членове 10–20 от Регламент (ЕС) 2018/389.

(4) В случаите по член 17 от Регламент (ЕС) 2018/389 доставчиците на платежни услуги предоставят на БНБ доклад от одит, извършен от одитори с опит в сигурността на информационните технологии и плащанията, който да удостовери, че специалните процеси или протоколи за плащане осигуряват нива на сигурност, които са поне еквивалентни на тези при прилагането на задълбочено установяване на идентичността съгласно чл. 100 от ЗПУПС.

(5) Българската народна банка изисква от доставчиците на платежни услуги да извършват мониторинг и да предоставят резултатите от него в съответствие с член 21 от Регламент (ЕС) 2018/389.

(6) Българската народна банка може да задължи доставчик на платежни услуги да преустанови използвано от него изключение по ал. 2, в случай че доставчикът не изпълнява изискванията на Регламент (ЕС) 2018/389.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. „Бюджетни организации“ са юридическите лица по § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси.

2. „Виртуално терминално устройство ПОС (*Virtual POS Terminal*)“ е логически дефинирано терминално устройство ПОС, чрез което се извършват преводи по платежни сметки, плащане на стоки и услуги, справочни и други платежни и неплатежни операции чрез интернет, терминални устройства АТМ или цифрови телефони при използване на платежна или предплатена карта в режим онлайн.

3. „Терминално устройство АТМ (*Automated Teller Machine*)“ е устройство за теглене и/или внасяне на пари в брой, плащане на услуги, извършване на преводи между платежни сметки и на справочни и други платежни и неплатежни операции.

4. „Терминално устройство ПОС (*POS Terminal*)“ е устройство, чрез което се извършват плащане на стоки и услуги, справочни и други платежни и неплатежни операции чрез използване на платежна или предплатена карта.

5. „Обработващ субект“ е всяко лице, предоставящо услуги и действия, необходими за изпълнението на плащания с платежни и предплатени карти между акцентиращата институция и издателя.

6. „Платежна картова схема“ е единен набор от правила, практики, стандарти и/или насоки за прилагане относно изпълнението на платежни операции, свързани с карти, който е отделен от всяка инфраструктура или платежна система, поддържаща функционирането му, и включва всеки определен орган, организация или субект за вземане на решения, отговарящ за функционирането на схемата.

§ 1а. (Нов – ДВ, бр. 50 от 2019 г.; отм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.)

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 67, ал. 5, чл. 96, ал. 5, чл. 99, ал. 6, чл. 102, ал. 1, чл. 109, ал. 7, чл. 121, ал. 6 и чл. 155 от Закона за платежните услуги и платежните системи (обн., ДВ, бр. 20 от 2018 г., в сила от 6 март 2018 г.), приета е с Решение № 105 от 18 април 2018 г. на Управителния съвет на Българската народна банка и влиза в сила три дни след обнародването ѝ в „Държавен вестник“, с изключение на:

1. чл. 25, ал. 4, който влиза в сила от 1 октомври 2018 г.;
2. чл. 39 – 42 и чл. 44, които влизат в сила от 31 октомври 2018 г.;
3. чл. 8, ал. 3, който влиза в сила от 14 септември 2019 г.

§ 3. Тази наредба отменя Наредба № 3 на БНБ от 2009 г. за условията и реда за изпълнение на платежни операции и използване на платежни инструменти (обн., ДВ, бр. 62 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 48 от 2011 г., бр. 57 от 2012 г., бр. 69 от 2016 г., бр. 30 от 2017 г. и бр. 32 от 2018 г.).

§ 4. Издадените от подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банково“, указания по прилагането на Наредба № 3 на БНБ от 16 юли 2009 г. за условията и реда за изпълнение на платежни операции и използване на платежни инструменти запазват действието си, доколкото не противоречат на тази наредба и на Закона за платежните услуги и платежните системи.

§ 5. Българската народна банка публикува на интернет страницата си при влизане на наредбата в сила средния размер на таксите съгласно чл. 35, ал. 2 въз основа на събрана от банките информация към 31 декември 2017 г. Банките прилагат чл. 36, ал. 1 най-късно до 1 август 2018 г.

§ 6. Доставчиците на платежни услуги извършват първоначално подаване на информацията по чл. 43, ал. 1 в срок до 15 октомври 2018 г.

§ 7. Отчетите по чл. 51, ал. 1 и 2 за 2018 г. и 2019 г. се предоставят в управление „Банково“ на БНБ на шестмесечна база до края на месеца, следващ отчетния шестмесечен период. Отчетите по чл. 51, ал. 1 и 2 за първите шест месеца на 2018 г. се предоставят в срок до 31 юли 2018 г.

§ 8. Отчетите по чл. 51, ал. 3 за 2018 г. се предоставят в управление „Банково“ на БНБ в срок до 28 февруари 2019 г.

§ 9. Доставчиците на платежни услуги извършват първата цялостна оценка на операционните рискове и рисковете, свързани със сигурността, във връзка с предоставяните от тях платежни услуги, както и на адекватността на мерките за ограничаване и контролните механизми, прилагани от тях спрямо тези рискове, и я предоставят на БНБ в срок до 31 юли 2018 г.

§ 10. (Нова – ДВ, бр. 38 от 2020 г.) Отчетите по чл. 51, ал. 1 и 2 за първото полугодие на 2020 г. се предоставят в управление „Банково“ на БНБ на шестмесечна база в срок до 31 август 2020 г.

Приложение № 1

към чл. 34

(Изм. – ДВ, бр. 23 от 2021 г.)

**Услуги по платежна сметка за основни операции,
които се предоставят на потребителите безплатно или
срещу приемливи такси**

Член от ЗПУПС	Услуга в левове на територията на страната	Такса
Чл. 118, ал. 1, т. 1	Откриване на сметка	
	• Откриване на сметка в офис на банката	
	• Откриване на сметка в офис на банката с издаване на дебитна карта към сметката	
Чл. 118, ал. 1, т. 1	Обслужване на сметка	
	• Обслужване на сметка в офис на банката	
	• Обслужване на сметка в офис на банката с издадена дебитна карта към сметката	
Чл. 118, ал. 1, т. 1	Закриване на сметка	
	• Закриване на сметка в офис, открита до 6 месеца преди датата на закриване	
Чл. 118, ал. 1, т. 2	Внасяне на средства по сметка	
	• Внасяне на средства по сметка в офис на банката	
Чл. 118, ал. 1, т. 3	Теглене на пари в брой от сметка	
	• На каса в офис на банката до 1000 лв.	
	• С дебитна карта на АТМ, обслужвано от банката	
	• С дебитна карта на АТМ, обслужвано от друга банка	
Чл. 118, ал. 1, т. 4, буква „а“	Плащане по директен дебит	
	• Към сметка при същата банка	
	• Към сметка при друга банка	
Чл. 118, ал. 1, т. 4, буква „б“	Платежни операции, извършвани чрез платежна карта, включително в интернет	
	• Плащане с дебитна карта на ПОС, обслужвано от банката	
	• Плащане с дебитна карта на ПОС, обслужвано от друга банка	

Чл. 118, ал. 1, т. 4, буква „в“	Кредитен превод	
	• На хартиен носител към платежна сметка при същата банка	
	• Чрез онлайн банкиране към платежна сметка при същата банка	
	• На хартиен носител през БИСЕРА към платежна сметка при друга банка	
	• Чрез онлайн банкиране през БИСЕРА към платежна сметка при друга банка	
	• На хартиен носител към платежна сметка на бюджета при същата банка	
	• Чрез онлайн банкиране към платежна сметка на бюджета при същата банка	
	• На хартиен носител през БИСЕРА към платежна сметка на бюджета при друга банка	
	• Чрез онлайн банкиране през БИСЕРА към платежна сметка на бюджета при друга банка	
	Периодичен превод	
	• Изпълнение на периодичен превод към платежна сметка при същата банка, заявен на хартиен носител	
	• Изпълнение на периодичен превод към платежна сметка при същата банка, заявен чрез онлайн банкиране	
	• Изпълнение на периодичен превод през БИСЕРА към платежна сметка при друга банка, заявен на хартиен носител	
	• Изпълнение на периодичен превод през БИСЕРА към платежна сметка при друга банка, заявен чрез онлайн банкиране	

Образец на информационна брошура относно платежна сметка за основни операции

*[Наименование на доставчика на платежни услуги]
[Оформление по избор на доставчика на платежни услуги]*

Платежна сметка за основни операции

Предназначение

Платежната сметка за основни операции се предлага в български левове и е предназначена за местни и чуждестранни физически лица, пребиваващи законно в Европейския съюз, за извършване на платежни операции на територията на страната безплатно или срещу приемливи такси.

По платежна сметка за основни операции може да се извършват неограничен брой платежни операции.

Достъпът до платежна сметка за основни операции не е обвързан с покупката на допълнителни услуги.

Банката може да откаже откриването на платежна сметка за основни операции, ако клиентът вече притежава друга платежна сметка за основни операции или притежава повече от една платежна сметка, позволяваща извършването на платежни операции при същата или при друга банка на територията на страната.

Платежната сметка за основни операции се открива до 10 дни от получаването от банката на всички необходими документи за откриването ѝ и след подписването на договор.

Такси

[Наименование на доставчика на платежни услуги] начислява такси за услугите по платежна сметка за основни операции, както следва:

[Изброяват се услугите по платежна сметка за основни операции и приложените такси за всяка от тях.]

[Изброяват се допълнителните услуги по платежна сметка за основни операции, ако има такива, и приложените такси за всяка от тях.]

Национален списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка

Услуга	Определение
Откриване на разплащателна сметка	Доставчикът на платежни услуги открива платежна сметка на клиент за извършване на платежни операции без срок за предизвестие от титуляря за ползване на средствата.
Поддържане на сметка <i>* разплащателна сметка</i>	Доставчикът на платежни услуги обслужва платежна сметка, която се използва от клиента за извършването на платежни операции без срок за предизвестие от титуляря за ползване на средствата.
Закриване на разплащателна сметка	Закриване на платежна сметка, която се използва от клиента за извършването на платежни операции без срок за предизвестие от титуляря за ползване на средствата.
Обслужване на дебитна карта в национална валута	Доставчикът на платежни услуги обслужва дебитна карта, свързана с платежна сметка на клиента в национална валута. Сумата на всяка операция с картата се осчетоводява директно и в пълен размер от платежната сметка на клиента.
Обслужване на кредитна карта в национална валута	Доставчикът на платежни услуги обслужва кредитна карта, свързана с платежна сметка на клиента в национална валута. Общата сума на операциите, извършени с картата за договорен период, се осчетоводява от платежната сметка на клиента в пълен размер или частично на договорена дата. С договор за кредит между доставчика и клиента се определя дали на клиента се начислява лихва за предоставения заем.
Теглене в брой <i>* на територията на страната</i>	Клиентът тегли пари в брой от своята платежна сметка на територията на страната на каса, ПОС или АТМ терминално устройство.
Теглене в брой <i>* с дебитна карта на терминално устройство АТМ в чужбина</i>	Клиентът тегли пари в брой от своята платежна сметка, като използва дебитната си карта на терминално устройство АТМ в чужбина.
Плащане с дебитна карта	Клиентът плаща стоки и услуги на място или през интернет с дебитна карта.
Плащане с кредитна карта	Клиентът плаща стоки и услуги на място или през интернет с кредитна карта.

Справка за баланс по платежна сметка чрез терминално устройство ATM	Клиентът получава справка на терминално устройство ATM в страната за баланса по своята платежна сметка, към която е свързана дебитната му карта.
Кредитен превод <i>* в национална валута към платежна сметка при друг ДПУ</i>	По искане на клиента доставчикът на платежни услуги извършва парични преводи от платежната сметка на клиента по друга платежна сметка при друг доставчик на платежни услуги (ДПУ) в национална валута.
Кредитен превод <i>* в национална валута към платежна сметка при същия ДПУ</i>	По искане на клиента доставчикът на платежни услуги извършва парични преводи от платежната сметка на клиента по друга платежна сметка при същия доставчик на платежни услуги в национална валута.
Кредитен превод <i>* в национална валута към платежна сметка на бюджета при друг ДПУ</i>	По искане на клиента доставчикът на платежни услуги извършва парични преводи от платежната сметка на клиента по платежна сметка на бюджета при друг доставчик на платежни услуги, инициирани с платежно нареждане за плащане към бюджета, в национална валута.
Плащане на комунални услуги	По искане на клиента доставчикът на платежни услуги извършва парични преводи от платежната сметка на клиента по платежна сметка при същия или друг доставчик на платежни услуги, позволяващи плащане на битови сметки (електричество, вода, газ, телефон и др.).
Кредитен превод <i>* в чуждестранна валута към платежна сметка при друг ДПУ</i>	По искане на клиента доставчикът на платежни услуги извършва парични преводи от платежната сметка на клиента по друга платежна сметка при друг доставчик на платежни услуги в чуждестранна валута.
Кредитен превод <i>* в чуждестранна валута към платежна сметка при същия ДПУ</i>	По искане на клиента доставчикът на платежни услуги извършва парични преводи от платежната сметка на клиента по друга платежна сметка при същия доставчик на платежни услуги в чуждестранна валута.
Входящ кредитен превод <i>* в чуждестранна валута</i>	По платежната сметка на клиента при доставчик на платежни услуги постъпват суми от парични преводи в чуждестранна валута.
Обвързване	Доставчикът на платежни услуги и клиентът се договарят предварително, че клиентът има право да взема заем, в случай че в неговата платежна сметка не са останали средства. В договора се определя максимална сума, която може да се заема, и дали се начисляват такси и лихва за клиента.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2018 г. за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти

(Обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 50 от 25 юни 2019 г.)

.....

Преходни и заключителни разпоредби

§ 17. В срок до 31 декември 2019 г. БНБ може да освобождава от задължението за създаване на резервен механизъм по реда на насока 9.2 от Насоки на ЕБО ЕВА/GL/2018/07.

.....

§ 19. Тази наредба се издава на основание чл. 67, ал. 5, чл. 96, ал. 5, чл. 99, ал. 6, чл. 102, ал. 1, чл. 109, ал. 7, чл. 121, ал. 6 и чл. 155 от Закона за платежните услуги и платежните системи и е приета с Решение № 209 от 13 юни 2019 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

НАРЕДБА

за допълнение на Наредба № 3 от 2018 г. за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти

(Обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 38 от 24 април 2020 г.)

.....

Заключителна разпоредба

§ 3. Тази наредба се издава на основание чл. 99, ал. 6 и чл. 155 от Закона за платежните услуги и платежните системи и е приета с Решение № 130 от 7 април 2020 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 18 април 2018 г. за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти

(Обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 23 от 19 март 2021 г.)

.....

Преходни и заключителни разпоредби

§ 15. Отчетите по чл. 51, ал. 3 за отчетната 2020 г. се предоставят в управление „Банково“ на БНБ с данни на годишна база в срок до 28 февруари 2021 г.

§ 16. Отчетите по чл. 51, ал. 3 за отчетната 2021 г. се предоставят в управление „Банково“ на БНБ само с данни на шестмесечна база в срок до 31 юли 2021 г. за първото полугодие на 2021 г. и до 31 януари 2022 г. за второто полугодие на 2021 г.

§ 17. Първото подаване на отчетите по чл. 51, ал. 3 на тримесечна и шестмесечна база започва с предоставяне на данни за първото тримесечие на 2022 г. в срок до 30 април 2022 г. и за първото полугодие на 2022 г. в срок до 31 август 2022 г. Отчетите се предоставят в управление „Банково“ на БНБ.

§ 18. Тази наредба се издава на основание чл. 67, ал. 5, чл. 99, ал. 6 и чл. 155 от Закона за платежните услуги и платежните системи и е приета с Решение № 39 от 25 февруари 2021 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба № 3 на БНБ от 18 април 2018 г. за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти

(Обн. – ДВ, бр. 83 от 2022 г.)

.....

Заключителни разпоредби

§ 10. Тази наредба се издава на основание чл. 67, ал. 5, чл. 99, ал. 6 и чл. 155 от Закона за платежните услуги и платежните системи и е приета с Решение № 355 от 12 октомври 2022 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

НАРЕДБА

**за изменение на Наредба № 3 на БНБ от 18 април 2018 г.
за условията и реда за откриване на платежни сметки,
за изпълнение на платежни операции и за използване на
платежни инструменти**

(Обн. – ДВ, бр. 49 от 2024 г.)

Заключителна разпоредба

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 99, ал. 6 и чл. 155 от Закона за платежните услуги и платежните системи и е приета с Решение № 263 от 30 май 2024 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

.